

Fundacja Niezależnego Życia Osób Niepełnosprawnych HUSSAR

70-783 Szczecin, ul. Rydla 49; tel. 517 392 265
www.hussar.szczecin.pl, fundacja.hussar@gmail.com

Bank BGŻ 78 2030 0045 1110 0000 0158 3390
KRS 0000314744; NIP 955-22-44-383; REGON 320578263

BARIERY ARCHITEKTONICZNE W SZCZECINIE

Czy Trafostacja Sztuki jest dla wózkowiczów?

Wnioski po przetestowaniu przez osoby niepełnosprawne
poruszające się na wózkach inwalidzkich

Marta Murawska

Mariusz Tomasz Klimowicz

Szczecin, październik 2013 r.

26 sierpnia 2013 r. przetestowaliśmy budynek Trafostacji Sztuki przy ul. Św. Ducha w Szczecinie. Nasze spostrzeżenie dotyczące barier architektonicznych zawarliśmy w tym raporcie. To, że nie poświęcamy tyle samo miejsca na wskazanie pozytywnych rozwiązań nie oznacza, że ich nie zauważamy. Głównym celem tego opracowania jest wskazanie barier oraz przedstawienie propozycji ich likwidacji, dlatego pozytywwy opisujemy tylko skrótowo. Nasze uwagi nie są „ostateczną wyrocznią”. Gotowi jesteśmy do dyskusji czy dane bariery są dla niepełnosprawnych uciążliwe oraz jak je zlikwidować.

Raport opisuje bariery architektoniczne dotyczące osób niepełnosprawnych ruchowo (np. poruszających się na wózkach inwalidzkich, przy pomocy kul, lasek, balkoników). Osoby niewidome i słabowidzące spotykają się z innego rodzaju barierami architektonicznymi, które nie zostały tutaj opisane.

Pozytywne cechy tego budynku to przede wszystkim duże przestrzenie ułatwiające poruszanie się, brak progów wewnątrz budynku¹ oraz winda docierająca od piwnicy do III piętra. W windzie znajdują się poręcze, a w przypadku gdyby zabrakło prądu, to do dyspozycji jest transporter schodowy. Otwory drzwiowe są na tyle szerokie, że swobodnie można przejechać wózkiem. W bliskiej odległości budynku znajduje się, aż 8 miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych. Choć mamy pewne zastrzeżenia do toalety dla niepełnosprawnych to musimy pochwalić takie rozwiązania w niej jak: uchylne lustro, odpowiedni kran, wyprofilowana umywalka oraz aż dwa przyciski alarmowe.

fot. nr 1

¹ Trudny próg do pokonania znajduje się na III piętrze przy wyjściu na kawiarniany taras.

Budynek

1. Toalety. W budynku tylko jedna toaleta jest zadedykowana niepełnosprawnym. Jest to zgodne z prawem, ale to prawo określa jedynie niezbędne minimum. W tym budynku, w którym 5 kondygnacji jest dostępnych dla zwiedzających, to za mało. Nigdzie nie jest napisane, że pełnosprawni i niepełnosprawni muszą mieć swoje osobne toalety. Na każdym piętrze mogłaby być toaleta dostosowana, z której by korzystali i jedni i drudzy. Toalety dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych zajmują niewiele więcej miejsca od zwykłych, więc przestrzeń na pozostałe funkcje nie ucierpiałaby w sposób zauważalny. Odpowiadając na pytanie: „czy budynek jest dostępny dla niepełnosprawnych?”, nie możemy zawęzić go do pytania: „czy jest dostępny dla niepełnosprawnych zwiedzających?”. Musimy odpowiedzieć także na pytanie: „czy jest dostępny dla niepełnosprawnych pracowników i artystów?”.
 - a. Czy pracownik poruszający się na wózku zdąży z biura na II piętrze dotrzeć do toalety na parterze? Problem nie musi wystąpić: wystarczy nie zatrudniać niepełnosprawnych.
 - b. Czy niepełnosprawny artysta zdąży z pokoju gościnnego na III piętrze do toalety na parterze? Problem nie musi wystąpić: wystarczy nie pokazywać prac niepełnosprawnych artystów.
 - c. Czy niepełnosprawny klient kawiarni z III piętra zdąży do toalety na parterze? Problem nie musi wystąpić: wystarczy wybić z głowy niepełnosprawnym korzystanie z kawiarni na III piętrze (a warto nadmienić, że z kawiarnianego tarasu rozciąga się piękny widok).

Za błąd może to uznać tylko ten, który nie wie: jak wielkim wstydem jest nie zdążyć do toalety oraz jak ograniczające jest uzależniać każde wyjście z domu, od bliskości odpowiednich toalet. Brak toalety na każdym piętrze poważnie obniża jakość życia osób niepełnosprawnych.

2. Toaleta na parterze. Tą toaletę zaprojektowano jako dostępną dla osób niepełnosprawnych. Niestety nie jest taka z uwagi na zbyt bliskie umiejscowienie umywalki przy muszli. Konsekwencją tego jest niemożliwość odpowiedniego podjechania, aby przesiąść się z wózka inwalidzkiego na muszlę. Będzie to utrudniało, a w wielu przypadkach uniemożliwiało, osobom na wózkach inwalidzkich korzystanie z toalety. Toaleta powinna być tak wykonana, aby był swobodny dostęp do wszystkich potrzebnych urządzeń. Tego zabrakło. Niestety trudno cokolwiek zaproponować, ponieważ cała toaleta jest na tyle mała, iż nie ma za wiele swobody w innym ustawieniu urządzeń. Istniejąca poręcz przy muszli jest za bardzo odsunięta. Dodatkowe problemy przysparza brak poręczy z drugiej strony muszli. Poręcz ta powinna znajdować się po lewej stronie, być uchylna i posiadać uchwyt na papier toaletowy (fot. nr 3). Poprawi ona funkcjonalność toalety, ale nie rozwiąże głównego problemu jakim jest brak swobodnego dostępu do muszli. Mamy nadzieję, że pracownia architektoniczna Studio A4 ze Szczecina, jako główny podmiot odpowiedzialny za projekt modernizacji, proponuje rozwiązanie tego problemu.

fot. nr 2

fot. nr 3. Przykładowa poręcz uchylna z uchwytem na papier.
Źródło: www.ole.pl

3. Schody z półpiętra do kawiarni na III piętrze. Przy schodach brak poręczy z dwóch stron. Stan ten będzie utrudniał, a wielu przypadkach uniemożliwił, korzystanie z tych schodów przez osoby poruszające się przy pomocy kul czy lasek. Nie chodzi tylko o osoby niepełnosprawne, ale także o osoby starsze, których sprawność ruchowa wraz z wiekiem pogarsza się.

fot. nr 4

4. Schody „kręcone” z 2 piętra na półpiętro. Poręcz jest, ale tylko z jednej strony, i w dodatku jest za krótka (nie jest dostatecznie wysunięta). Poręcz powinna „iść” równo ze schodami, a w tym przypadku schody są dalej wysunięte niż poręcz. Aby chwycić się jej, należy wstąpić na pierwsze schodki (co jest niemożliwe dla wielu osób poruszających się o kulach). Nie jest też czepialstwem wymaganie poręczy z dwóch stron. Warto wspomnieć chociażby osoby po udarach mózgu, które często mają jedną stronę ciała o wiele mniej sprawną od drugiej. Czy po tych schodach mogą wchodzić tylko osoby z porażeniem prawostronnym, a już schodzić tylko z lewostronnym? Od kręconych schodów może zakreślić się w głowie nawet osobie pełnosprawnej, toteż bezpieczniej będzie, gdy poręcze będą po obu stronach. Zamontowanie drugiej poręczy poprawi dostępność oraz bezpieczeństwo tej przestrzeni.

fot. nr 5

5. Ławki. W niektórych pomieszczeniach wystawowych znajdują się ławki. Nie wymagamy, aby ławki były w każdym pomieszczeniu, ale obecność na każdym piętrze jest mile widziana. Jeśli piwnica również jest wykorzystywana jako przestrzeń wystawowa (bądź w inny sposób dla zwiedzających) to powinna tam znajdować się przynajmniej jedna ławka. Jest to ważne nie dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, ale dla osób np. poruszających się przy pomocy kul, lasek czy balkoników. Trafostacja udostępnia wiele przestrzeni do zwiedzania, więc naturalna jest możliwość zmęczenia się chodzeniem. Prosimy o dopilnowanie, aby na każdym piętrze, które jest dostępne dla zwiedzających, znajdowały się ławki.

fot. nr 6

6. Oznakowanie. W całym budynku tylko jedna toaleta jest zadedykowana dla wózkowiczów. Jednak która to jest, to z zewnątrz tego nie widać. Prosimy o właściwe oznakowanie toalety dla niepełnosprawnych. Ponieważ toaleta ta jest „ukryta” proponujemy zamontowanie dodatkowej tabliczki wskazującej kierunek dostarcia do niej. Miejscem na taka tabliczkę może być np. ściana nad drzwiami między szatnią, a klatką schodową.

fot. nr 7

7. Schody w piwnicy. Przy schodach brak poręczy. To „tylko” 3 schodki, ale dla osób niepełnosprawnych ruchowo to „aż” 3 schodki. Przestrzeń ta nie stanie się dostępna dla osób poruszających się na wózkach, ale stanie się dostępniejsza np. dla osób poruszających się przy pomocy kul. Należy o poręcze tym bardziej zadbać, jeśli te pomieszczenia będą wykorzystywane na wystawy (tak jak w przypadku „Genesis”).

fot. nr 8

8. Ciąg komunikacyjny na parterze. Przy recepcji/kasie ustawione są meble (krzesła, fotele, kanapy), które umożliwiają odpoczynek. Jest to bardzo dobre rozwiązanie, jednak należy dbać o to aby meble były tak ustawione, aby nie zawężyły ciągu komunikacyjnego. Osobie sprawnej ruchowo łatwiej ominąć przeszkody, jak krzesła, niż osobie poruszającej się na wózku czy przy pomocy kul.

fot. nr 9

9. Strona internetowa. Proponujemy umieszczenie na stronie informacji, że w budynku znajduje się toaleta dla niepełnosprawnych, winda oraz transporter schodowy. Dobrym rozwiązaniem będzie zamieszczenie mapki, na której będą wskazane najbliższe miejsca parkingowe dla niepełnosprawnych (6 miejsc przy spółdzielni dla inwalidów i 2 miejsca naprzeciwko kościoła św. Jana Ewangelisty). Informacje te będą zachętą dla niepełnosprawnych do odwiedzenia Trafostacji.

fot. nr 10

Otoczenie

10. Pochylnia. Najbliższe przystanki komunikacji miejskiej zlokalizowane są przy ul. K. S. Wyszyńskiego. Są to zarówno przystanki autobusowe jak i tramwajowe. Niestety na drodze od przystanków znajdują się schody przy których brakuje pochylni dla wózków. Utrudnia to dotarcie nie tylko do Trafostacji, ale m.in. także do Wielobranżowej Spółdzielni Inwalidów (ul. Św. Ducha 2a), kościoła św. Jana Ewangelisty (ul. Św. Ducha 9) oraz Zachodniopomorskiej Agencji Rozwoju Regionalnego (ul. Św. Ducha 2). Wykonanie pochylni w tym miejscu (działka nr 5, obręb 1038) ułatwiłoby dotarcie do tego rejonu, nie tylko niepełnosprawnym, ale także rodzicom z dziećmi w wózkach oraz osobom starszym.

fot. nr 11

11. Nawierzchnia. Nawierzchnia chodnika jaką można spotkać przy budynku jest już charakterystyczna dla centrum Szczecina. Choć trudno odmówić jej pewnego piękna, to nie współgra ono z funkcjonalnością. Ten typ nawierzchni, wielkie płyty porozielniane małymi kosteczkami, jest utrapieniem dla wózkowiczów. Zniechęca do poruszania się po tych rejonach miasta, gdzie występuje. Dodatkowym problemem jest to, iż taka nawierzchnia łatwo się „psuje”. W centrum można spotkać sporo takich chodników, gdzie kostki obniżyły się w stosunku do płyt, co czyni je jeszcze większymi barierami do pokonania. Dyskomfort odczuwany przez wózkowiczów jest porównywalny do tego jaki odczuwają rowerzyści jadący po ścieżkach rowerowych z nawierzchnią z kostki betonowej (dlatego teraz powstają już tylko asfaltowe ścieżki). Różnica jest taka, że rowerzysta zawsze może zsiąść z roweru, a w przypadku wózkowiczów sprawa nie jest już taka prosta. Rowerzyści przekonali do swoich racji decydentów. Niepełnosprawni mają to jeszcze przed sobą.

fot. nr 12

12. Krawężniki. Przy wejściu głównym krawężniki są za wysokie. Obniżenie krawężnika ułatwi dotarcie do Trafostacji od strony ul. Wyszyńskiego.

fot. nr 13

13. Miejsca parkingowe. Proponujemy przesunięcie dwóch miejsc parkingowych bliżej wejścia do Trafostacji.

fot. nr 14

Likwidacja barier architektonicznych to tworzenie miasta przyjaznego nie tylko dla osób niepełnosprawnych ruchowo, ale także dla:

- osób starszych, których sprawność pogarsza się wraz z wiekiem;
- osób czasowo chorych, np. ze złamaną nogą;
- rodziców z małymi dziećmi w wózkach.

A co kiedy zostaniemy dziadkami? Wtedy będziemy walczyć i z własnym, słabszym ciałem i barierami, które będziemy musieli pokonywać pchając wózki z wnukami.

Urządzmy sobie miasto tak, aby na emeryturze bawić wnuki, zamiast wściekać się na bariery. Brak barier to przestrzeń przyjazna dla wszystkich, nie tylko dla osób na wózkach inwalidzkich.

Marta Murawska

marta.murawska.wiceprezes@gmail.com

Mariusz Tomasz Klimowicz

m.klimowicz@gazeta.pl

Fundacja Niezależnego Życia Osób Niepełnosprawnych HUSSAR

70-783 Szczecin, ul. Rydla 49; tel. 517 392 265
www.hussar.szczecin.pl, fundacja.hussar@gmail.com

Bank BGŻ 78 2030 0045 1110 0000 0158 3390
KRS 0000314744; NIP 955-22-44-383; REGON 320578263